

ԱՐՄԻՆԵ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԼՍՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՊԵՍ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ
ԸՆԴՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԶԱՐԳԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑ

DOI: 10.24234/journalforarmenianstudies.v4i71.218

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Մշակութային արժեքների առաջնահերթությունը, անհատի հոգեբանաբարոյական զարգացման կողմնորոշումը, հուզաստեղծագործական վերաբերմունքը աշխարհի նկատմամբ պայմանավորում է հասարակության զարգացման կայուն ընթացքը:

Մեծ դեր է տրվում արվեստի լրացուցիչ կրթական հաստատություններին՝ մատաղ սերնդի հոգևոր մշակույթի զարգացման գործում, որոնք նախատեսված են երեխաներին ծանոթացնելու գեղագիտական արժեքներին, զարգացնելու ստեղծագործական ունակությունները, ձևավորելու դրական արժեքանական ուղեցույցներ:

Երաժշտությունը՝ որպես արվեստի տեսակ, ունի հոգևոր ու բարոյական մեծ ներուժ, հանդիսանում է կյանքի գեղագիտական յուրացման ձև և արտացոլում է կենսական երևույթների բազմազանություն, նպաստում աշխարհի գեղարվեստական ճանաչմանը:

Երաժշտական գործունեությունը տարբերվում է իր յուրահատկություններով և ենթադրում է մի շարք հատկանիշների առկայություն, որոնք անհրաժեշտ են դրա իրականացման համար. երաժշտական բնատուր հակումներ, հուզական զգայունություն և ընկալունակություն, զարգացած հոգեշարժական ոլորտ, երաժշտական ընդունակություն և այլն:

Սույն հոդվածում կարևորվում է երաժշտական լսողության դերը, որի զարգացումն իրականացվում է ընդունակության շնորհիվ:

Բանալի բառեր և արտահայտություններ. արվեստ, երաժշտական լսողություն, լադ, երաժշտական ընդունակություն, իմպրովիզացիա, գեղագիտական արժեքներ, երաժշտական գործունեություն:

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Երաժշտաստեղծագործական ընդունակությունները գոյություն չունեն առանց երաժշտության ընկալման կամ նրա վերարտադրման՝ կենդանի ձայնով կամ պատկերացմամբ: Լինելով բնածին, սոցիալական և անհատական բարդ համադրություն՝ նրանք զարգանում են միայն երաժշտական գործնական գործունեության մեջ: Ահա, այսպիսի գործունեություն է համարվում իմպրովիզացիան, դրանով իսկ երաժշտակրթական գործունեությունը հանդես է գալիս որպես գործընթաց, իսկ երաժշտական ընդ ունակությունները՝ միմյանց հետ սերտորեն համագործակցող անհատի ներուժ: Երաժշտաստեղծագործական ընդունակությունների ձևավորման գործընթացը կարելի է ներկայացնել, որպես երաժշտական տպավորությունների աճող ռեակցիա, որոնք ստեղծում են երաժշտություն լսելու և կատարելու (իմպրովիզացիա) անհրաժեշտություն:

Երաժշտական ընդունակությունների զարգացումը ենթադրում է հոգեբնական մեխանիզմների իմացություն, որոնք ընկած են երաժշտական մտածողության և երևակայության հիմքում և պայմանավորված են հանդես եկող կերպարների վերարտադրման հիմնական գործընթացների որակներով:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Այստեղ ուսումնասիրում ենք երաժշտական ամենակարևոր ընդունակություններից մեկը՝ երաժշտական լսողությունը: Երաժշտական ընդունակությունների զարգացումը տեղի է ունենում սովորողների ուսուցման գործընթացում, որի արդյունավետությունը, դրա հետ նաև, երաժշտական զարգացման հաջողությունը, անքակտելի կապի մեջ են գտնվում մեթոդիկայի ուսուցման հետ:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Երաժշտական լսողություն

«Լայն իմաստով, երաժշտական լսողությունը երաժշտական հնչյունները տարբերելու կարողությունն է, երաժշտական ստեղծագործությունների բովանդակությունը ընկալելը, զգալը և հասկանալը» (**Серединская В., 1962**):

Ըստ երաժիշտ-ուսուցիչների մեծամասնության, հաջողակ երաժշտական գործունեությունը մեծ մասամբ կախված է երաժշտական լսողությունից, ուստի հատուկ ուշադրություն է դարձվում այս երևույթի ուսումնասիրությանը՝ երաժշտահոգեբանական և մանկավարժական գրականության մեջ: Գիտնականների, ուսուցիչների և հոգեբանների բազմաթիվ աշխատանքներ նվիրված են երաժշտական լսողության զարգացման խնդրին:

Բոլոր մարդիկ, առհասարակ, բնությունից օժտված են լսողությամբ: Երաժշտությունը լիարժեք ընկալելու համար անհրաժեշտ է ունենալ զարգացած երաժշտական լսողություն:

Երաժշտական լսողության ֆունկցիոնալ և արտաքին դրսևորման առանձնահատկությունների ուսումնասիրության, դրա կառուցվածքի և տիպաբանության զարգացման, երաժշտական հոգեբանության և մանկավարժության բնագավառում առաջատար գիտնականների հետ ներգրավված լսողության տարբեր ձևերի (ներքին, բացարձակ, հարմոնիկ, տեմբրային) ուսումնասիրությամբ զբաղվել են հոգեբանության և մանկավարժության առաջատար գիտնականներ (Յու.Վ. Ալին, Լ.Լ. Բոչկարև, Ա.Լ. Գոցլիպեր, Ի.Վ. Դավիդովա, Վ. Կաուֆման, Ն.Լ. Մալցևա, Է.Վ. Նազայկիսնկի, Ա.Լ. Օստրովսկի, Ս.Ի. Օսկինա, Գ.Ս. Ռիգինա, Վ.Լ. Սերեդինսկայա և այլք):

Երաժշտական լսողությունը, երաժշտության առանձին տարրերի (բարձրություն, ուժգնություն, տեմբր), ինչպես նաև երաժշտական համակարգում և ստեղծագործության մեջ հնչյունների ֆունկցիոնալ կապը զգալու ընդունակությունն է (**Серединская В., 1962**):

Կա մի կարևոր հարց. իսկ այն կարո՞ղ է լինել նաև հիմնություն: Այո, լսողությունը, պարզվում է, կարող է լինել ձեռքբերովի հիմնություն, որը կարելի է զարգացնել ժամանակի ընթացքում:

Երաժշտության տեսության մեջ տարանջատում են լսողության մի քանի տեսակ՝ կատարյալ կամ բացարձակ լսողություն, համեմատական լսողություն, մելոդիկ լսողություն և հարմոնիկ լսողություն, ներքին լսողություն: Այժմ փորձենք ներկայացնել դրանցից յուրաքանչյուրը:

Երաժշտական և լսողական կարողությունների ընկալումը ամբողջ երաժշտական ստեղծագործությունն ընկալելու և հասկանալու համար կոչվում է «արխիտեկտոնիկ լսողություն» (տերմինը առաջին անգամ ներկայացվել է Ն. Ա. Ռիմսկի-Կորսակովի կողմից):

Բացարձակ կամ կատարյալ լսողություն

Բացարձակ լսողության դեպքում մարդը կարողանում է միայն լսելով, ճշգրիտ որոշել, թե ինչ նոտա են նվագում (ցանկացած նոտա) և ձայնարտաբերել՝ առանց նախապես լարվելու: Ըստ հետազոտությունների, երաժիշտների (ոչ թե ընդհանուր բնակչության) միայն հինգ տոկոսն ունի ֆենոմենալ կատարյալ լսողություն:

Հատկապես կատարյալ լսողության մասին այսօր էլ երբեմն ասում են, որ այն անհատի մոտ կամ լինում է, կամ չի լինում, այլ կերպ՝ բնածին է: Սակայն որոշ գիտնականներ ու երաժիշտներ էլ այն կարծիքի են, որ կատարյալ լսողությունը նույնպես կարող է լինել ձեռքբերովի հմտություն:

Առանձնացվում է բացարձակ լսողության 2 տեսակ՝ պասիվ և ակտիվ:

Առաջին դեպքում, հնարավոր է ճանաչել ձայնաբարձրությունը, բայց չկատարել այն նշված բարձրությամբ, երկրորդ դեպքում՝ ճանաչել ձայնաբարձրությունը և կատարել նշված բարձրությամբ:

Համեմատական լսողություն

Համեմատական լսողության դեպքում անհատն ի վիճակի է ընկալել երաժշտական ինտերվալները, գամմաները, եռահնչյունները, այսինքն՝ հնչյունները մեկը մյուսին համեմատելով և այդպիսով միմյանցից տարբերակել: Գուցե մարդը չկարողանա զարգացնել կատարյալ լսողություն, ինչն է, համեմատական լսողությունը զարգացնելն ու օգտագործելը համեմատաբար ավելի հեշտ է, և այն ցանկացած երաժշտի կղարձնի ավելի պրոֆեսիոնալ:

Մելոդիկ լսողություն

Մելոդիկ լսողությունը մեղեդին լսելու և դրա կառուցվածքը հասկանալու (ձայնաբարձրություն, շարժման ուղղություն և ռիթմական խմբավորում), ինչպես նաև ձայնով վերարտադրելու ունակությունն է: Այն մշակվում է երաժշտության ուսուցման գործընթացում:

Հարմոնիկ լսողություն

Հարմոնիկ համահնչյունները լսելու, հնչյունների ակորդային համակցությունները և դրանց հաջորդականությունները ձայնով կամ երաժշտական գործիքով վերարտադրելու ունակություն: Գործնականում դա կարող է արտահայտվել, օրինակ, նույնիսկ առանց նոտային տեքստի՝ երաժշտության նվագակցության և մեղեդու ընտրությամբ:

Հարմոնիկ լսողության զարգացումը հնարավոր է, նույնիսկ այդ ունակության նախնական բացակայության պայմաններում:

Լսողության տեսակների շարքում հարմոնիկ լսողության դերը և նշանակությունը պայմանավորում է սովորողների երաժշտական լսողության զարգացումն ընդհանրապես: Լսողության տվյալ տեսակը ընդհանուր հիմքեր ունի մելոդիկ լսողության հետ. լադի զգացողություն և երաժշտալսողական պատկերացումներ:

Լադային լսողություն:

Լադային լսողությունը, դա լադատոնային տարբերությունները լսելու, ընկաելու և որոշելու կարողությունն է (օրինակ, կայունություն և անկայունություն, լուծում կամ ոչ լուծում) ինչպես առանձին հնչյունների, այնպես էլ ամբողջ ակորդների և համահնչյունների, կամ նույնիսկ մեղեդու հատվածներում: Բայց դա հնարավոր է միայն որոշակի համատեքստում:

Ներքին լսողություն:

Ձայնաբարձրության ճիշտ ինտոնավորման ներքին պատկերացումներ՝ առանց ձայնի վերարտադրության, կամ ավելի պարզ՝ ներքին լսողությունը հնչյունները երևակայությամբ պատկերացնելու ընդունակությունն է: Ընդ որում, սկզբնական շրջանում այն կարող է լինել ինտուիտիվ (ներըմբռնողական), առանց

գիտակցելու, որ հատուկ է երաժշտականությանը օժտված մարդկանց, սակայն աշխատանքի ընթացքում պետք է դառնա գիտակցական և նպատակաուղղված:

Գործնականում դա արտահայտվում է ուսումնասիրվող ստեղծագործությունում մեղեդու ընտրությամբ, հնարավոր է նվագակցությամբ: Մշակվում է երաժշտության ուսուցման գործընթացում:

Պայմանավորված այն հանգամանքով, որ ներքին լսողությունը հիմնված է հիշողության մեջ տպավորված, երաժշտական կերպարների հնչողության տարբեր տարրերով, դրա զարգացման մեջ մեծ նշանակություն ունի ընկալման և հիշողության որակը: Հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ երաժշտական վատ ընկալման դեմքում, ներքին լսողության հետ նույնիսկ երկարատև աշխատանքից հետո էլ, այն շատ թույլ է կատարելագործվում, և, ընդհակառակը, ինչքանով դրանք կատարյալ են, այդքան բարձր որակ ունի ներքին լսողությունը: Ահա թե ինչու դրա դաստիարակությանը պետք է նախորդի աշխատանքը երաժշտական ընկալման և հիշողության վրա:

Սրանք լսողության հիմնական տեսակներն են:

Հաշվի առնելով այն փաստը, որ մինչ հարմոնիկ լսողության ձևավորումը և զարգացումը մենք ծանոթանում ենք երաժշտությանը մեկտղիկ լսողության միջոցով, ուստի, վերջինիս ուսումնասիրումը շատ կարևոր է:

Ինտոնացիոն լսողությունը, երաժշտական ընդունակությունների կարևոր բաղադրիչներից մեկն է: Այն տարբեր բարձրության հնչունները ընկալելու, հիշելու և վերարտադրելու ունակությունն է: Սուֆեշիոյում, հիմնական ուշադրությունը տրվում է հնչունների կապերի, մեղեդու ուսումնասիրմանը: Հետևաբար, ավելի ճիշտ է լսողության այս հատկությունը անվանել ոչ թե ինտոնացիոն՝ այլ մեկտղիկ լսողություն, մասնավորապես՝ մեղեդին ընկալելու, հիշելու և վերարտադրելու ընդունակություն:

Մեկտղիկ լսողության հոգեֆիզիոլոգիական հիմքը վերաբերում է ռեֆլեքսների ձևավորմանը՝ ինչպես լսողական փորձի, այնպես էլ երգերի վերարտադրության ժամանակ: Այստեղ մեծ նշանակություն ունի ինտոնացիոն

կողմը: Մելոդիկ լսողության զարգացման գործում, ինտոնացիան ընկալվում է որպես մելոդիկ շրջադարձ և որպես ձայնի մաքրության ճշգրտություն:

Այս բոլոր զգացումները կապված են ոչ թե հնչյունների կոնկրետ բարձրության՝ այլ միայն իրենց փոխհարաբերության հետ, նրանք չեն կարող առաջանալ պատահական, առանձին հնչյուններ ընկալելիս: Միայն մեղեդու հնչյունները, լսողում կազմակերպված հնչյունները կարող են ստեղծել այս զգացումները:

Տեպլովը տալիս է հետևյալ սահմանումը. «Լադի զգացումը, հնչյունների միջև որոշակի հարաբերությունների զգացմունքային վերապրումն է, և այն, որը մենք անվանում ենք հնչյունների լադային գունավորում, հոգեբանական տեսանկյունից առաջին հերթին հանդիսանում է որոշ հուզական որակ» (Теплов Б., 1947):

Շատ կարևոր է, մինչ տոնայնությունների տեսական գիտելիքների յուրացումը, դաստիարակել լադի զգացումը տարբեր բարձրություններում, ձևավորել տոնայնությունը, դրա լարվածքը զգալու, ցանկացած տոնայնությունում աստիճանները ազատորեն վերարտադրելու և իմպրովիզացիա կատարելու կարողություն:

Ըստ Դավիդովայի, լսողության զարգացումն առհասարակ, ունի հետևյալ կառուցվածքը. սկզբում պետք է լսել, զգալ, այնուհետև տեսականորեն գիտակցել: (Давыдова Е., 1975):

Վերլուծելով երաժշտական լսողության հիմնական ձևերը՝ մելոդիկ և հարմոնիկ լսողություն, Տեպլովը եկավ այն եզրակացության, որ լսողության հիմքում երկու ընդունակություններ են.

- լադային զգացողություն, որը կոչվում է զգայական կամ երաժշտական լսողության հուզական բաղադրիչ,
- երաժշտական լսողության պատկերացման ունակություն, որը կոչվում է երաժշտական լսողության վերարտադրողական կամ երաժշտական լսողական բաղադրիչ:

Այսպիսով, երաժշտական լսողությունը չի կարելի դիտարկել որպես մեկ ունակություն, դա առնվազն երկու հիմնական ունակությունների համադրություն է:

Երաժշտական լսողության ձևավորումը կարող է հաջող սկսվել դեռ առաջին դասարանի երաժշտության դասերին: Նպատակաուղղված աշխատանքը այդ ուղղությամբ ստեղծում է բարենպաստ պայմաններ երաժշտության տարրերի ընկալման և հետագա զարգացման համար:

Ըստ Բ. Տեպլովի՝ ընդունակության հասկացությունը ներառում է 3 հատկանիշներ.

1. Ընդունակություն ասելով, մենք հասկանում ենք այն հոգեբանական-անհատական առանձնահատկությունները, որոնք տարբերում են մի մարդուն մյուսից:
2. Ընդունակություններ են կոչվում ոչ միայն ընդհանրապես անհատական առանձնահատկությունները, այլև այնպիսիները, որոնք առնչվում են ինչ-որ գործունեության կատարման հաջողության հետ:
3. Ընդունակություն հասկացությունը չի դասվում այն գիտելիքներին, որոնք արդեն մշակված են տվյալ մարդու հետ:

Ընդունակությունը, ըստ էության, դինամիկ հասկացողություն է և գոյություն ունի շարժման, զարգացման մեջ: Հաշվի առնելով այս, պետք է նկատել, որ զարգացումն իրականացվում է այս կամ այն գործնական կամ տեսական գործունեության ընթացքում: Հետևաբար, ընդունակությունը չի կարող առաջանալ առանց համապատասխան, կոնկրետ գործունեության:

Ընդունակությունների զարգացումը որպես գործընթաց կարող է ընթանալ սովորելու գործընթացին զուգընթաց, սակայն կախված չէ գիտելիքների յուրացումից, նկատի ունենալով, որ զարգացումը ծնում է նոր գիտելիք, արդեն ունեցած գիտելիքների նոր ասպեկտ (տեսանկյուն):

Դրա հետ մեկտեղ, ստեղծագործական ընդունակության զարգացումը չի ենթադրում «զարգացնողի», այսինքն՝ մարդու, որը ներգործում է անձի վրա հատկապես ստեղծագործական ընդունակությունները զարգացնելու նպատակով:

Միայն ընդունակությունների համաձայնեցումից և գուգորդումից է կախված որևէ գործունեության հաջողությունը:

«Երաժշտական ընդունակություն» տերմինը համարվում է «ամենաընդունելի և առավել անվտանգ» այն իմաստով, որ այն ենթադրում է գործելու ունակություն, սակայն չի նշում «ենթադրյալ ժառանգական պոտենցիալի կամ ենթադրվող ունակությունների բնածին լինելու մասին»:

Երաժշտական ընդունակությունը տերմին է, որն օգտագործում ենք, երբ խոսում ենք երաժշտություն սովորելու հնարավորության՝ հատկապես երաժշտական հմտությունների զարգացման մասին:

Անդրադառնալով երաժշտական ընդունակություններին՝ պետք է նշել Բ. Մ. Տեպլովի մեծ դերը այդ ընդունակությունների մշակման և բնորոշման գործում: Այստեղ մեծ տեղ է զբաղեցնում «երաժշտական օժտվածություն» հասկացությունը, որը Բ. Տեպլովի կողմից բնորոշվում է որպես ընդունակությունների որակական յուրօրինակ գույակցում, որից կախված է երաժշտական գործունեությամբ հաջող զբաղվելու հնարավորությունը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Այսպիսով, երաժշտական գործունեության հաջողությունը որոշվում է երաժշտական (և ոչ միայն երաժշտական) ընդունակությունների ամբողջական զարգացմամբ և համատեղ գործունեությամբ:

Երաժշտական մանկավարժության գլխավոր նպատակը հանդիսանում է սովորողների մոտ հմտությունների ձևավորումը և դրանց համադրումը գիտելիքին՝ լավագույնս խթանելով երաժշտությունը հասկանալուն և կատարելուն: Ահա այս վերջնական նպատակների ճանապարհին առկա են միջանկյալ նպատակներ. լսողության, ռիթմի, հիշողության զարգացում: Այս ամենի զարգացման շնորհիվ կիրագործվի երաժշտության ամբողջական ընկալումն ու վերարտադրումը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մելիքսեթյան Գ. (2007), Դպրոցականների բազմաձայն մտածողության ձևավորումը երաժշտության դասին, Երևան, «Հայաստան» հրատ.:
2. Յուզբաշյան Յու., Վեյս Պ. (1982), Կրտսեր դպրոցականների երաժշտական մտածողության զարգացումը, մեթոդական ձեռնարկ, Երևան, «Լույս» հրատ.:
3. Агажанов А. (1977), Воспитание музыкального слуха. Сборник статей, Москва, «Музыка».
4. Гейнрихс И. (1978), Музыкальный слух и его развитие, Москва, «Музыка».
5. Давыдова Е. (1975), Методика преподавания сольфеджио, Москва, «Музыка».
6. Серединская В. (1962), Развитие внутреннего слуха в классах сольфеджио, Москва, «Музгиз».
7. Теплов Б. (1947), Психология музыкальных способностей, Москва, Ленинград, АПН РСФСР.
8. <http://all-2music.com/> - Виды музыкального слуха

REFERENCES

1. Meliksetyan G. (2007), Dprocakanneri bazmad'ayn mtac'oghowt'yan d'avorowmy' erajhshtowt'yan dasin /The Development of Musical Hearing in Preschool Children/, Yerevan, "Hayastan" Publishing House,.
2. Yuzbashyan Yu., Veys P. (1982), Krtser dprocakanneri erajhshtakan mtac'oghowt'yan zargacowmy' /The Development of Musical Thinking in Primary Schoolchildren/, A Methodological Manual, Yerevan, "Luys" Publishing House.
3. Agazhanov A. (1977), Vospitaniye muzykal'nogo slukha /The Development of MusicalHearing. Collection of Articles/, Moscow, "Muzyka".
4. Heinrichs I. (1978), Muzykal'nyy slukh i yego razvitiye /Musical Hearing and its Development/, Moscow, "Muzyka".
5. Davydova E. (1975), Metodika prepodavaniya sol'fedzhio /Methods of teaching solfeggio/, Moscow, "Muzyka".

6. **Seredinskaya V. (1962)**, Razvitiye vnutrennego slukha v klassakh sol'fedzhio /The Development of inner Hearing in Solfeggio Classes/, Moscow, “Muzyka”.
7. **Teplov B. (1947)**, Psikhologiya muzykal'nykh sposobnostey /Psychology of musical abilities, Moscow-Leningrad/, Academy of Pedagogical Sciences of the RSFSR.
8. <http://all-2music.com/> - Vidy muzykal'nogo slukha /Types of Musical Hearing/

Armine Hayrapetyan

Musical ear as a means of developing musical abilities

Conclusion

***Key words and expressions:** Art, musical ear, mode, musical ability, improvisation, aesthetic values, musical activity.*

The priority of cultural values, along with the individual's moral-psychological development and creative-emotional attitude toward the world, ensures the stable development of society.

A significant role is given to supplementary art education institutions in developing the spiritual culture of the younger generation. They are intended to acquaint children with aesthetic values, develop their creative abilities, and shape positive value orientations.

The objective of music pedagogy is to develop learners' competencies that enable conscious perception and performance of music. Systematic and purposeful instruction in this area creates favorable conditions for mastering musical elements and fostering their further development.

Music, as a form of art, has great spiritual and moral potential, serves as a means of aesthetically comprehending life, and reflects the diversity of life phenomena, contributing to the artistic understanding of the world.

Musical activity is distinguished by its unique characteristics and presupposes the presence of a number of qualities necessary for its realization: innate musical inclinations,

emotional sensitivity and receptivity, a well-developed psychomotor domain, musical abilities, and so on.

This article emphasizes the importance of musical hearing, the development of which is achieved through abilities.

Армине Айрапетян

Музыкальный слух как средство развития музыкальных способностей

Заклучение

Ключевые слова и выражения: Искусство, музыкальный слух, лад, музыкальные способности, импровизация, эстетические ценности, музыкальная деятельность.

Приоритет культурных ценностей, направленность морально-психологического пазвития личности и ее творчвского-эмоциональное отношение к миру обеспечивают стабильное развитие общества.

Большая роль отводится дополнительным образовательным упреждениям искусства в развитии духовной культуры подрастающего поколения. Они предназначены для ознакомления детей с эстетическими ценностями, развития творческих способностей и формирования положительных ценностных ориентиров.

Цель музыкальной педагогики заключается в развитии у обучающихся умений и навыков, обеспечивающих осознанное восприятие и исполнительскую деятельность в области музыки. Систематическая и целенаправленная работа в данном направлении способствует созданию благоприятных условий для освоения музыкальных элементов и их дальнейшего совершенствования.

Музыка, как вид искусства, обладает большим духовным и нравственным потенциалом, является формой эстетического освоения жизни и отражает многообразие жизненных явлений, способствуя художественному познанию мира.

Музыкальная деятельность отличается своими особенностями и предполагает наличие ряда характеристик, необходимых для ее осуществления: врожденные

музыкальные склонности, эмоциональная чувствительность и восприимчивость, развития психомоторная сфера, музыкальные способности и т.д.

В данной статье подчеркивается важность музыкального слуха, развитие которого осуществляется благодаря способности.

Արմինե Հայրապետյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան, Գեղարվեստական կրթության ֆակուլտետ, Երաժշտության մանկավարժության ամբիոնի դասախոս: Գիտական հետաքրքրությունները՝ երաժշտատեսական և երաժշտապատմական առարկաների ուսումնասիրում: Ունի հրատարակված մեկ հոդված:

arminehayrapetyan8888@gmail.com

Армине Айрапетян - Армянский государственный педагогический университет имени Хачатура Абовяна, факультет художественного образования, преподаватель кафедры музыкальной педагогики. Научные интересы: изучение музыкально-теоретических и музыкально-исторических дисциплин. Имеет одну опубликованную статью. arminehayrapetyan8888@gmail.com

Armine Hayrapetyan - Armenian State Pedagogical University named after Khachatur Abovyan, Faculty of Fine Art Education, lecturer at the Department of Music Pedagogy. Scientific interests: study of music theory and music history subjects. Has one published article. arminehayrapetyan8888@gmail.com

Խմբագրություն է ուղարկվել 15.10.2025թ.

Հանձնարարվել է գրախոսության 27.10.2025թ.

Հրատարակման է ներկայացվել 14.01.2026թ.